

Groot-Brittannië – veelgestelde vragen	7
Favorieten	12
In vogelvlucht	14

Reisinformatie, adressen, websites

Informatie	18
Weer en reisseizoen	20
Reizen naar Groot-Brittannië	20
Reizen in Groot-Brittannië	22
Overnachten	23
Eten en drinken	24
Actieve vakanties, sport	26
Praktische informatie van A tot Z	28
Feestagenda	31

Kennismaking – Feiten en cijfers, achtergronden

Groot-Brittannië in het kort	34
Geschiedenis	36
Romantiek en snelheid op vier wielen – iconen van snelheid en goede smaak	38
Shakespeare – bron van twist en inspiratie	40
British cuisine – van Oliver tot Ottolenghi	42
Het roemruchte Britse koningshuis	44
Muur van Hadrianus – het koortsachtig zoeken naar sporen van Romeinen	46
Het land van de landschaps- en cottagetuinen	48
Charles Darwin – ontdekken of verklaren	50
Astronomie en de donkerste hemels	52
Toeschouwer in stadion of slootwater? Sporten in soorten en maten	54
Heroïsche klassiekers en hedendaagse muziekhelden	56

Onderweg in Groot-Brittannië

Londen	60
Westminster & West End	63
The City & Southwark	72
Hyde Park & Kensington	78
Notting Hill & Regent's Park	82
East End & Greenwich	84
Greater London	85
Chiswick, Kew, Wembley	85
West Country	86
Bristol, Bath en Somerset	88
Bristol	88
Bath	93
Longleat	102
Marlborough	102
Salisbury	104
Stourhead House & Gardens	110
Montacute House	110
Het graafschap Dorset	111
Sherborne, Kingston Lacy	111
Bournemouth, Poole	112
Purbeck	114
Dorchester	115
Lyme Regis	117
Glastonbury	118
Mendip Hills, Cheddar	119
Wells	120
Exmoor National Park	121
Combe Martin	121
Lynnton / Lynmouth, Minehead	122
Dunster	123
Het graafschap Devon	123
Exeter	123
Torquay	125
Plymouth	127
Dartmoor National Park	129
Barnstaple	130
Hertogdom Cornwall	131
Tintagel	132
Bodmin Moor	133
Padstow, Newquay	134
St Ives	135
Land's End	136

Inhoud

Mount's Bay, Isles of Scilly	137
Cornish Riviera	140
Zuidoosten en East-Anglia	142
Kent, Sussex & Surrey	144
Dover	144
Canterbury	145
Isle of Thanet, Rochester, Lullingstone	147
Royal Tunbridge Wells	151
Romney Marsh, Rye	152
Hastings – Battle	152
Eastbourne	153
Glyndebourne, Brighton	154
Chichester en omgeving	158
East Hampshire	160
Groen onder de rook van Londen	161
Hampton Court	161
Windsor	163
Hampshire – bos en water	163
Portsmouth / Gosport	164
The New Forest National Park	166
Winchester	167
Isle of Wight	168
Oxford	174
Het weidse East-Anglia	179
Cambridge	179
Suffolk en Essex	182
Colchester, Sudbury, Ipswich en Suffolk Coast	182
Norfolk	184
The Broads National Park, Norwich	184
Omgeving Norwich, Norfolk – kust	186
Wales	188
Welkom in Wales	190
Cardiff	190
The Valleys	193
Brecon Beacons en Wye Valley, Swansea	194
Pembrokeshire National Park	195
Aberystwyth, Snowdonia National Park	198
Anglesey, Conwy	200
Llangollen	202
Midlands	204
Birmingham en Black Country	206
Birmingham	206
Severn, Avon & Trent	212
Stoke-on-Trent	212
Coventry	217

Warwick	217
Worcester	219
Malvern	219
Shrewsbury	220
Ironbridge	221
Wye Valley	222
Hereford	222
East Midlands	222
Derby	223
Peak District National Park	226
Hardwick	229
Nottingham	229
Lincoln	230
Noord-Engeland	232
Noord-Engeland: steden, pieken en dalen	234
Manchester	234
Liverpool	240
Chester, Leeds	245
Hull	248
York	249
Yorkshire Dales	252
Newcastle-upon-Tyne	253
Northumberland	253
Schotland	256
Edinburgh: stad op een vulkaan	258
Glasgow	266
Scottish Borders, Kelso, Melrose, Selkirk	272
Dumfries & Galloway	273
Stirling en Fife	274
Perth	275
Crieff, St Andrews	276
Cairngorms National Park	277
Dundee, Aberdeen	278
Schotse Hooglanden	279
Loch Lomond & Trossachs	279
Fort William	280
Loch Ness, Inverness	281
Hebriden	281
Skye	281
Orkney-eilanden	285
Shetlandeilanden	285
Toeristische woordenlijst	286
Culinaire woordenlijst	288
Register	290
Fotoverantwoording en colofon	296

Op ontdekkingsreis

Fashionable London	74
Jane Austen – Valley of Pleasure	96
Cotswolds – The Romantic Road	106
Kastelen in Kent	148
Sleepless in Brighton	156
Inspector Morse	172
Brecon Beacons National Park	196
De Wandere Wereld van Wedgwood	214
Dichterlijk groen in het Lake District	254
Whiskyroute – Schots en single malt	282

Kaarten en plattegronden

Stadsplattegronden

Londen Westminster & West End	64
Londen The City & Southwark	70
Londen Hyde Park & Kensington	80
Bristol	90
Bath	94
Oxford	176
Birmingham	209
Manchester	237
Liverpool	242
Edinburgh	260
Glasgow	268

Routekaarten

Londen – winkelen	75
Cotswolds – The Romantic Road	107
Kastelen in Kent	149
Brighton – uitgaansadressen	157
Brecon Beacons National Park – autoroute	197
Stoke-on-Trent <i>potteries</i>	215
Lake District – autoroute	255
Whiskyroute – autoroute	283

Liverpool, Salthouse Dock, met zicht op de 19e- en 21e-eeuwse stadsarchitectuur

is het aanbod zeer divers en voor uiteenlopende budgetten. Daaronder zijn prachtige historische locaties. Een eenvoudige maaltijd hebt u vanaf ongeveer £10. Een pilsje in een pub kost £3-6.

Bezoek aan attracties loopt uiteen van circa £4 tot £20, waarbij er vrijwel altijd kortingen zijn voor kinderen en gezinsformules. Ook in de meeste kathedralen moet entreegeld worden betaald, tussen £5-12,50. De nationale parken en de nationale musea zijn gratis toegankelijk.

En dan nog een laatste tip

Vergeet uw picknickmand niet, of in elk geval wat bestek en liefst ook een tafel-

kleedje. Of maak dat uw eerste vakantiesouvenir – veelal te koop in de landhuis- of tuinwinkels. Reist u per eigen auto: een paar klapstoeltjes verruimen uw blik ... Picknicken is een geliefde bezigheid van veel Britten. Door wat extra tijd te nemen ziet u plaatsen en bezienswaardigheden met een andere blik en hebt u ook meer kans om met de lokale bevolking in contact te komen.

Heel veel winkels en cafetaria zijn erop gericht dat u een hapje of drankje meeneemt en een eindje verderop op eet. Echt niet alleen fish&chips, maar ook een bakje wulken, verse oesters met Guinness en heerlijke warme Cornish pastries smaken het beste met uitzicht.

rende inrichting, personeel in designkleding en het eten (reserveren) is er top.

Eigentijds Indiaas – Gymkhana Mayfair **3**: 42 Albemarle Street, tel. 020 3011 59 00, ma.-za. 12-14.30 en 17.30-22.15 uur. Verfijnde Indiase keuken, klassiekers en creatieve variaties, sfeer van een historisch Indiaas drinkgelag. Met Michelinster, lunchmenu's en *early evening* heel toegankelijk.

Top Aziatische keuken – A.Wong **4**: 70 Wilton Road, dag. 12-14.30 en 17.30-22.30 uur. Onbetwist een van de beste Chinese restaurants van Londen, ook volgens Michelin, met moderne uitstraling. In de benedenruimte zit u rustiger dan op de begane grond.

Paviljoen in het groen – Benugo **5**: St James's Park, ma.-vr. 8-11, 12-15 en 15-16, za.-zo. 9-11, 12-15 en 15-17 uur. Bij uitstek plek voor ontbijt na een rondje park.

Vega en veggie – Mildreds **6**: 45 Lexington Street, tel. 0207 494 16 34, ma.-za. 12-23 uur. Al tientallen jaren favoriet vegetarisch eethuis. Tevens filiaal in Camden (9 Jamestown Road) en in Kings Cross (200 Pentonville Road).

Bloomsbury

De universiteitswijk Bloomsbury, met mooie huizen en nog opvallend veel boekwinkels, trok illustere personen als de econoom John Maynard Keynes en schrijfster Virginia Woolf – die met een select groepje literaire en elite buurtgenoten de Bloomsbury Group oprichtten.

Echt Ottolenghi – NOPI **7**: 21-22 Warwick Street, tel. 020 7494 95 84, ontbijt, lunch en diner (zo.-avond gesl.). Ottolenghi's compagnon Ramael Scully staat aan het hoofd, de keuken is echt O.

Winkelen

In Covent Garden vindt u de overdekte **Apple Market** **1**, met een gevarieerd aanbod handnijverheid en kunstwerken, ook erg leuk voor kerstinkopen. In omringende straten zitten tal van designers en speciaalzaken. ▷ blz. 72

British Museum

Tower Bridge, met links The Gherkin ('augurk') van Norman Foster

30, www.citizenm.com. Heel moderne uitstraling, i-pads bedienen de kamerfaciliteiten, films on-demand; toch huiselijk. Kamers vanaf de 7e verdieping – en vanaf de rooftopbar – uitzicht op de Theems en de Tower.

American cuisine – The Blues Kitchen **8**: 134-136 Curtain Road, tel. 0207 729 72 16. BBQ-restaurant – slowcooked beef en Canadese kreeft – en bourbonbar, Amerikaanse stijl. Vrijwel dagelijks liveartiesten.

Beroemd Indiaas – Café Spice Namaste **9**: 16 Prescott Street, tel. 020 74 88 92 42, ma.-vr. lunch en diner, za. alleen diner. Originele Indiase keuken, al jaren favoriet in Londen. Veel streekgerechten uit Goa.

Hyde Park & Kensington

Henry VIII onteigende een flink stuk grond van de kerk om meer jachtterrein te creëren. Het min of meer huidige aanzien kreeg Hyde Park door inbreng van prinsgemaal Albert, die de eerste

Wereldtentoonstelling (1851) organiseerde. Hoogstaande bouwwerken en technisch vernuft uit alle windstreken etaleerde hij in het ook speciaal daarvoor gebouwde Crystal Palace; dat is door brand verwoest, geregeld komen er plannen op tafel om het te herbouwen. Het succes van de Wereldtentoonstelling bracht prins Albert op het idee om van het aangrenzende Kensington een modeldorp te maken, waarna spoedig de fraaiste panden verrezen.

Nog steeds zijn Kensington en het aangrenzende Knightsbridge zeer aantrekkelijke (woon)wijken. Ook hier zijn de belangrijkste musea gratis.

Ten zuiden van Kensington ligt de wijk Chelsea. Ooit niets meer dan een vissersdorp aan de Theems, maar het heeft al sinds tudortijden adellijke aantrekkingskracht. De ware ontdekking kwam in de jaren 60 en 70 met Mick Jagger, George Best en Vivienne Westwood.

Kensington Palace **35**

Kensington Gardens, dag, vanaf 10 uur, £20,90, tot 16 jaar gratis

Op ontdekkingsreis

Jane Austen – Valley of Pleasure

Wat maakt dat Jane Austen 200 jaar na haar overlijden zo populair is? Ze beheerste de kunst om mensen karikaturaal uit te vergroten, waarbij ze zeker niet van zelfspot weg bleef. Ondanks het keurslijf van haar tijd slaagde Jane er in een spiegel voor te houden die niet moraliserend was, maar vaak ronduit humoristisch.

Veel van haar fans laten het niet bij lezen alleen: ze halen tijdens evenementen de historische garderobe uit de kast. Ode aan de schrijfster, die overleed voordat haar roem tot wasdom kwam.

Flaneren in Bath

Voorals Bath, de stad die bij uitstek de elegantie van zijn tijdperk illustreert, is een gedroomde bestemming voor de fans van Jane Austen (1775-1817). Een goede start is de audiotour die gratis beschikbaar is op www.visitbath.co.uk. Wandel met Jane over de Abbey Church Yard, bezoek de spa, ga theedrinken bij Sally Lunn's en hoor de karakteristieke theebransconversatie. Natuurlijk passen de panden van georgian architecten Wood en Nash – vooral de Crescent – op en top in het plaatje. Denk de auto's weg en stel u paardenkoetsen voor. Bij Pulteney Bridge / Street wordt het

Favoriet

Kennet & Avon Canal

Tussen Bath en Bradford-on-Avon ligt een van de mooiste stukjes van het in de 18e eeuw tussen de Bristol Channel en de Theems bij Reading uitgegraven kanaal. Het telt maar liefst 106 sluizen en een hoogteverschil van 120 meter. Het eigenlijke kanaal is 92 kilometer lang, de riviertrajecten van Avon en Kennet meegerekend komt de vaarlengte op 140 kilometer.

Het landschap langs het smalle water kunt u lopend, fietsend, per kano of tot woonboot verbouwde *narrowboat* vanaf het water verkennen. Onderweg vindt u veel pubs. Daarnaast moeten sluizen bestuurd en aquaducten getrotseerd worden.

Bij Bath Narrowboats en de Bath Canal Boat Company (blz. 102) kunt u voor drijvend materieel terecht.

West Country

Het oudste deel vindt u bij de haven, waar bootverhuur en visexpedities worden aangeboden. Veel vissershuisen zijn getransformeerd tot atelier, mini-restaurant, romantische herberg of delicatessenwinkel.

Tate St Ives

Porthmeor Beach, di.-zo. 10-16.30 uur, £9,50

Het complex en uitzicht zijn oogverblindend. Tate St Ives is onderdeel van de landelijke Tate Galleries, hier gewijd aan moderne en hedendaagse kunstenaars uit Cornwall. Eind 2017 is het na een grondige en spectaculaire verbouwing en uitbreiding, door Jamie Fobert Architects, heropend.

Barbara Hepworth Museum

Barnon Hill, dag. 10-17 uur, £7

In de wirwar van smalle straatjes bevinden zich de studio en de tuin van beeldhouwster Barbara Hepworth (1903-1975). Behalve haar werken vindt u ook veel documentatie over de kunstenaar. Hoogtepunt is de beeldentuin.

Land's End ▶ C 14

Als uiterste puntje van het Verenigd Koninkrijk heeft Land's End grote aantrekkingskracht, ondanks het kermisachtige attractiepark dat een miljonair ervan gemaakt heeft met een laatste postkantoor, laatste hotel, et cetera.

Strand van St Ives – evenals Newquay geliefd bij surfriders

Op ontdekkingsreis

Kastelen in Kent

Het deel van de adel dat Londen wilde ontvluchten, streek veelal neer in de Weald. Het is een golvend plateau tussen de North en South Downs, dankzij de zeer vruchtbare bodem de Garden of England genoemd.

Onder de fraai bewaard gebleven landgoederen zijn middeleeuwse kastelen en recentere residenties, alle vol verhalen over hun illustere eerdere bewoners.

Binnen een straal van 15 kilometer kunt u er al een dozijn landgoederen bezoeken. Zo dicht bij de aankomsthaven Dover, en er is toch al genoeg te zien voor een volledige vakantie.

Jonkvrouwe voor één nacht

Leeds Castle **1** was de verblijfplaats van Catharina van Aragon, de eerste vrouw van Henry VIII, en diende als gevangenis voor zijn dochter Elizabeth voordat zij koningin werd. De wijngaard levert druiven voor het huislabel. Ondanks de unieke verzameling hondenbanden zijn deze dieren hier zelf niet welkom. Er is veel te beleven op Leeds: ballonvaarten, roofvogeldemonstraties, openluchtconcerten, golfen en de ultieme Tarzanexperience GoApe: aan kabels tussen de bomen zweven. Gelukkig kunt u er blijven logeren: in de stallen of de oude personeelsverblijven, of kies een glampingarrangement.

Favoriet

Selfridges

Het warenhuis Selfridges is een van de grote Britse huizen die geschiedenis schreven op het gebied van design. Bij de opening in 1909 verscheen Harry Selfridge met pionierpiloot Louis Blériot en ballerina Anna Pavlova. Aanstormende talenten worden van de modeacademie geplukt en gaan vaak langdurige verbintenissen aan met Selfridges. Victoriaanse pan-

den ruimen inmiddels gevoelig het veld voor *cuttingedge*-architectuur. Zoals het ronduit imposante complex bij het Bullring Shopping Centre, van de tekentafel van Jan Kaplický & Amanda Levete. Het is een schoolvoorbeeld van *blobitecture*. Inspiratiebron vormde een lovertjes-japon door ontwerper Paco Rabanne – hier schitteren 15.000 glanzende aluminium reuzennoppen.

Glasgow ► D 5

Schotten noemen Glasgow hun stad waar vuile handen gemaakt werden (de burelen stonden in Edinburgh). Staal-industrie en scheepsbouw floreerden. Handelsrelaties waren gericht op de Engelse koloniën en Amerika: katoen, tabak en rum gingen er volop over de kades. Industriële en wetenschappers lieten er verzamelingen na. Hun welvaart wordt ook weerspiegeld in de The Necropolis, de victoriaanse begraafplaats waarvan de bouwwerken met stoffelijke resten elkaar naar de kroon steken. Glasgow is tevens het artistieke hart van Schotland, met een bruisend uitgaansleven.

George Square 1

Kroonjuweel van het victoriaanse Glasgow is dit plein, met in het midden de zuil met de Schotse dichter Sir Walter Scott. De City Chambers werden in 1888 door koningin Victoria geopend en tonen de welvaart in koloniale tijden.

Gallery of Modern Art (GoMA) 2

Royal Exchange Square, vr. en zo. 11-17, overige dagen vanaf 10, do. tot 20 uur, gratis toegang

In dit voormalige woonhuis van een rijke tabakshandelaar, ook nog in gebruik geweest als handelsbeurs en bibliotheek, is een uitstekend museum voor moderne kunst gevestigd. Het heeft sinds de opening in 1996 voor veel discussie gezorgd. Ga minstens op zoek naar werken van Andy Warhol en David Hockney, en de wandschilderingen van Adrian Wiszniewski in het museumcafé op de bovenverdieping.

Glasgow School of Art 3

167 Renfrew Street, rondl. £7, boeken op www.gsa.ac.uk of bel 0141 353 45 26
Het pand uit 1896 is een van de onbetwiste meesterwerken van de architect Charles Rennie Mackintosh (1868-1928). Kenmerkend voor zijn stijl is een vloeiende menging van arts & crafts en

Riverside Museum, Glasgow

